

A woman with her hair in a bun, wearing a white short-sleeved top and a long teal skirt, stands with her back to the camera. She is looking at a multi-tiered waterfall cascading over mossy rocks in a lush, green tropical forest. The water is clear and vibrant. The scene is filled with various types of ferns and other tropical plants.

LENI
Saris

*De zesde
reisgenote*

HOOFDSTUK 1

Sybrand Osinga kon zich niet herinneren, dat hij zich ooit zo grondig verveeld had als op het feest dat zijn oom en tante gaven ter gelegenheid van het feit, dat zij voor de vijftiengste keer hun huwelijksdag herdachten. Hij was meegegaan, omdat zijn ouders het zo graag wilden. Tenslotte hadden ze de familie in die vijftieng jaar maar enkele malen ontmoet, en nu de officiële uitnodiging was gekomen, had Sybrands moeder er op gestaan, om met man en zoon het feest bij te wonen. 'De familie' was voor de kleine Sybrand iets geweest, dat iets onnoemelijk kouds en hards moest zijn, want 'de familie' hield niet van zijn mooie, vrolijke moeder. Dat was hij al heel vlug gaan begrijpen en hij had zich telkens weer afgevraagd hoe dat mogelijk was. Pas veel later had hij begrepen, dat 'de familie' zijn moeder niet goed genoeg had gevonden voor 'n Osinga. Ze was immers maar een onbelangrijk meisje van gewone familie en ze bezat geen cent, wat genoeg was voor 'de familie' om het veto over Annet van Trier uit te spreken.

Sybrand kon zich echter niet herinneren, dat zijn vader en moeder die heel gelukkig met elkaar waren, zich erg door dit veto hadden laten ontmoedigen. Ze leidden hun eigen leven, vormden hun eigen vrienden- en kennissenkring, en Sybrand hield dolveel van de familie van zijn moeder, mensen die hartelijk en vrolijk waren, maar hij dacht aan hen ook nooit als aan een groep mensen, die samen 'de familie' vormden. Ze waren eenvoudigweg 'Oma' en 'Opa' met alles en iedereen wat er zo bij leek te horen. Je kon de een niet zonder de ander denken. 'De familie' was de vreemde, vijandige groep mensen waarvan er af en toe eens een verzeild raakte op de Friese State.

Jaloerse mensen met scherpe tongen en nieuwsgierige ogen, die maar al te graag iets ontdekt hadden, dat scheef ging, maar Annet van Trier was, geholpen door de liefde en steun van haar man, uitgegroeid tot een volmaakte gastvrouw, die de moeilijkheden aan kon en zelden haar gelijkmatig humeur verloor. Later waren er wel zo nu en dan uitnodigingen

gekomen, maar ze werden zelden aangenomen, al bleef Annet iedereen die op de State kwam, vriendelijk ontvangen. Sybrand had zich nooit tot de familieleden, die hem vreemd waren gebleven, aangetrokken gevoeld.

Peinzend volgden zijn ogen, die hard en felblauw, het scherpe, gebruinte gezicht beheersten, de nog altijd slanke figuur van zijn moeder. Zo helemaal op haar gemak... schijnbaar! dacht hij vermaakt. Ze windt vader en mij toch ook met gemak om haar vingers, want waarom... ja, waarom hebben we ons mee laten slepen naar deze oervervelende bijeenkomst... omdat we moeder niet teleur wilden stellen... ze wou het zo graag. Nou ja, wat kun je er aan doen. als ze zo trots is op haar enige spruit, die zowaar met filmen al een plaatsje veroverd heeft. Ach ja, die moeders ook! Zijn gedachten dwaalden af. Hij had zonder moeite zijn studie aan de Landbouw Hogeschool afgemaakt en meteen geweten, dat het daarbij wel blijven zou, hoe triest dat ook voor zijn vader mocht zijn. Hij hield natuurlijk van de State, maar uit hem zou nooit een hokvaste, gedegen landheer worden, dat had hij altijd geweten. Als kleine jongen had hij al eindeloos geëxperimenteerd met een oud fototoestel en later had hij een filmcamera gekregen, die zijn liefste bezit vertegenwoordigde. Wat hij door eindeloos geduld en talent wist te bereiken bleef in de loop van zijn jongens- en studiejaren niet verborgen. Sybrands vader had zijn zoon altijd gul geholpen met zijn hobby en al had het zeker niet in de bedoeling gelegen, dat Sybrand de filmerij als hoofdzaak zou gaan beschouwen, toch had Sybrands vader er zich niet tegen verzet.

„Ik zal er altijd dankbaar voor blijven,” mijmerde Sybrand.

„Zeg, Sybrand, sta jij je zonden te overpeinzen?” Yvo Rubrechts. de oudste zoon van het zilveren paar, keek zijn neef nieuwsgierig aan. „Of sta je de zwijgende held te spelen? Je hebt de meisjes nog geen kans gegeven om kennis met je te maken. Ze hebben natuurlijk allemaal wel eens iets over je gehoord of gelezen. Je weet hoe dat gaat... de andere jongelui zijn niet meer in tel... ik moest jou gaan halen.”

„Och kom!” Het klonk laatdunkend en de felle blauwe ogen waren ronduit spottend. „Je wilt me toch niet wijsmaken, dat jouw briljante conversatie mijn zwijgende aanwezigheid niet verreweg de baas is? Beste neef Yvo, wat stel je me teleur.”

Yvo slikte moedig een krachtterm in. Wat dacht dat verwaten stuk vent wel? Hij liet zich niet op de hak nemen en dat zou hij hem toch maar even aan zijn verstand brengen.

„Ik vermoed, dat de meeste meisjes jouw zwijgen interessant vinden, ofschoon het waarschijnlijk gebrek aan woorden is,” zei Yvo achteloos.

Sybrand grinnikte en zette zijn sherryglas op de vensterbank.

„Mijn werk inspireert niet tot veel praten, wel tot veel doen en ook tot eindeloos geduld,” zei hij laconiek. „Wat jij in één minuut op het doek af ziet draaien, kost mij dikwijls weken hard en ingespannen werken. Verschrikkelijk... wat een lawaai!” Hij keek met afkeer in zijn ogen naar de hoek van de zaal, waar de jongelui samentroepen. De lachsalvo's waren niet van de lucht.

„Die jongedame schijnt nogal geestig te zijn!” merkte Sybrand op. „Dat is Marie-José van Moorland,” zei Yvo en hij zuchtte. „Haar tante is bevriend met mijn moeder. Ze is door die tante opgevoed... een heel wonderlijk type, die tante, maar Marie-José is niet veel beter. Vlot, knap... enfin, dat zie je wel... de ziel van elk gezelschap... maar als je me vraagt, wat ze voor de rest uitvoert, dan weet ik het niet. Zo'n beetje rondhangen, afspraken maken. uitgaan...”

„Bestaat dat tegenwoordig nog?” vroeg Sybrand sarcastisch. „Het klinkt ongelooflijk! Je wilt toch niet beweren, dat ze haar leven slijt met rondhangen en op een rijke man wachten?”

Yvo trok een gezicht alsof hij zich had bezeerd. Het was wel wat hij had bedoeld, maar om je gedachten en voorzichtige suggesties in ronde woorden en op harde toon te horen uiten, was iets anders.

„Och, het is een heel aardig kind,” suste hij haastig, met een schichtige blik naar de mensen, die dicht in hun buurt stonden. „Een beetje wonderlijk, net als haar tante. Ik heb nog nooit iemand ontmoet, die je zo glashard in de ruimte kan laten bomen als Marie-José, wanneer het gesprek haar niet zint.”

„Dat zint haar nu dan kennelijk heel goed!” Sybrand keek naar het meisje en besloot, dat hij binnen tien minuten tureluurs zou worden van een gesprek met dat kind. Ze leek op een onrustige vogel die schichtig van links naar rechts wipt en iedere beweging rondom met de ogen volgt.

Langzaam slenterde hij dichterbij, omdat hij toch wel eens wilde horen, wat dat meisje stond te beweren. Sybrand ving een paar zinnen op en begreep meteen, dat ze de inhoud van een splinternieuwe Hitchcockfilm stond voor te dragen.

„Het was zo spannend,” zei Marie-José. Want de schuldige...”

Ze zweeg verbouwereerd, toen ze de sarcastische glimlach ontdekte op het gezicht van de lange man, die de hele middag geen notitie van haar had genomen.

„Je bent net zo gevaarlijk als die man in dat mopje,” zei hij. „De man, die ruzie had met de bioscoopexploitant en toen voor de ingang van de bioscoop ging lopen met een groot bord, waarop alle mensen die naar binnen gingen om naar de detectivefilm te kijken, konden lezen: 'De butler heeft de moord begaan!' Er zijn nog méér mensen die naar die Hitchcock willen, zie je. Je moet op tijd weten te zwijgen.”

Marie-José werd vuurrood en even leek het er op, dat ze haar zelfbeheersing zou verliezen, maar een vlugge blik op de gezichten rondom haar, vertelde haar, dat niemand afkerig was van een spitse woordenwisseling.

Marie-José, die nooit deed wat iemand van haar verwachtte, haalde de schouders op.

„Het is geen elegante vergelijking,” zei ze onverschillig, „Maar aangezien ik toevallig geen ruzie heb met de bioscoopexploitant, zal ik op tijd zwijgen. Zo goed, mijnheer de filmmaniak?”

Iemand liet een benauwd kuchje horen, maar Marie-José sloeg er geen acht op. Ze zag, dat ze raak geschoten had. De felle blauwe ogen bekeken haar met een even hautaine als ironische blik.

„Heb je wel eens een film van Sybrand gezien?” informeerde Monique van Dinteren.

„Geen interesse in dat soort films,” zei Marie-José verveeld. „Ik hou niet van dat culturele gedoe.”

„Dat is begrijpelijk,” merkte Sybrand met schijnbaar beleefde instemming op.

Hij verwachtte een scherp antwoord, maar Marie-José haalde alleen de schouders op. Ze had blijkbaar niet eens voldoende verstand om een

slagvaardig antwoord te kunnen bedenken. Hij had nog nooit een meisje ontmoet, dat zo'n negatieve indruk maakte, Het intrigeerde hem, om uit te vinden of ze werkelijk zo'n leeghoofd was, maar aangezien ze haar dagen doorbracht met nutteloze dingen, behoefde daar eigenlijk niet aan getwijfeld te worden.

Aan de andere kant van de zaal zag hij een oudere dame heftig wenken en Sybrand meende, dat het voor Marie-José bestemd was.

„Je tante roept je, José,” zei Yvo. „Ze staat te wenken of haar leven er van af hangt.”

Marie-José ging gedecideerd met haar rug naar haar tante gekeerd staan en geloofde het verder wel. De andere jongelui, blijkbaar gewend aan Marie-José's reacties, waarschuwden haar niet meer, maar Sybrand ergerde zich geweldig.

„Het helpt niet, of je de moeilijkheden de rug toekeert,” zei hij verdacht beminnelijk. „Yvo zei immers, dat je tante roept. Zou je niet eens gaan kijken wat ze wil?”

„Welnee, ze roept de hele dag.” Het klonk merkwaardig koel en onverschillig. „Tante Alice moest eens weten, dat u haar 'een moeilijkheid' noemt... als ik tenminste uw opvoedende woorden letterlijk mag vertalen.”

Ze draaide zich vierkant om en wandelde op haar gemak in de richting van haar tante. Sybrand stond het wonderlijke meisje perplex na te kijken, Ze was toch slagvaardiger dan hij gedacht had en Monique, die de hele middag al in Sybrands buurt rondgewandeld had, nam de gelegenheid te baat om hem in een gesprek te betrekken, Sybrand keek haar waarderend aan. Monique van Dinteren was een vlot en vrolijk meisje, dat er lang niet onaardig uitzag.

„Vreemd type... Marie-José!” Ze knikte in de richting van het andere meisje. „Je weet nooit, wat je aan haar hebt. Het ene ogenblik geeft ze je geen antwoord... nu ja, ik geloof wel, dat ze danig onder de plak zit van die tante. Het is ook wel pech, wanneer je als klein kind in zo'n eenzame kast van een huis komt, met geen ander gezelschap dan een tante, twee dienstmeisjes, een hond en een tuinman... ja, het klinkt gek, maar zo is het toch.”

„Méér dan alleen maar pech... het is erg naar voor haar geweest, maar ik begrijp alleen niet, waarom ze zich dan zo door die tante van haar laat domineren,” zei Sybrand geërgerd. „Ze kan toch haar leven in eigen handen nemen, zou ik denken.”

„Misschien vindt ze het gemakkelijk zoals het nu is.” Monique haalde de schouders op. „Het is niet nodig om de hele avond over José te praten... laten we het liever over iets anders hebben... over filmen bijvoorbeeld... ik vind het bar interessant. U hebt overal rondgezworven, hè?”

„Ja, nogal.” Sybrand lachte met een glinstering van sterke, heel witte tanden. „Maar vergis je niet. Ik kan vrij goed filmen, maar ik kan er niet boeiend over praten. Causerieën zijn bijvoorbeeld helemaal niets voor mij,”

„De man van weinig woorden,” zei Monique. „Als ik zulk interessant werk had, zou ik er ook niet graag over leuteran.”

Ze schoten samen in de lach en amuseerden zich best, omdat ze elkaar sympathiek vonden.

Marie-José had intussen haar tante bereikt, „Wat is er nou weer?” informeerde ze knorrig. „Ik kan geen vijf minuten praten zonder dat u er tussen komt. Het staat ook zo gek, dat wenken... iedereen keek naar ons.”

„Dat verbeeld jij je alleen maar. Toe nou, kind, ga m'n stola even uit de garderobe halen. Het tocht hier zo!”

Tante Alice was lang en fors en allesbehalve hulpbehoevend, maar toch scheen ze geen stap te kunnen doen zonder de hulp van haar nichtje.

Marie-José berustte en ging de stola halen. Het tochtte helemaal niet, maar het zou er tante Alice wel om te doen zijn geweest, dat ze het groepje jongelui in de steek moest laten, zoals gewoonlijk. Gedwee kwam ze even later met de stola aandragen, die natuurlijk niet gebruikt werd en achteloos over een stoel werd gegooid.

„Kind, loop nou niet telkens weg, zodat ik je ook eens aan de mensen voor kan stellen!” klaagde tante Alice en omdat zich allemaal gezellige groepjes gevormd hadden, vond Marie-José het vervelend om in haar eentje de zaal te doorkruisen en weer aansluiting te gaan zoeken, dus bleef ze dociel naast haar tante staan.

Na vijf minuten keek niemand meer naar haar om en retireerde ze voorzichtig naar de diepe vensterbank, waar ze met een zucht van verlichting neerstreek. Haar grijze ogen, die te groot leken voor het kleine, ovale gezicht, gleden langs de vreemde gezichten. Wat een ongelooflijk lawaai maakten zoveel mensen bij elkaar toch! Misschien kwam het, omdat iedereen steeds harder ging praten om zich verstaanbaar te maken. Sybrand Osinga en Monique praatten en lachten zo geanimeerd! Nu deed hij niet hatelijk, zoals hij dat tegen haar had gedaan. Het was afschuwelijk geweest. Ze wist heus wel, dat ze zich weer druk en dwaas had aangesteld, maar op zulke ogenblikken leek ze precies op een wekker, die met veel lawaai afloopt. „De strakgespannen veer van de wekker zou anders wel eens kunnen knappen,” dacht ze wrang. „Monique is lief en aardig, maar daar zal ze geen moeite mee hebben... zij heeft geen tante Alice, die haar geen eigen leven gunt.”

Marie-José was zo in beslag genomen door het probleem van haar leven, dat ze de drukte rondom haar eenvoudigweg vergat. Het licht, de kleur en de beweging vormden alleen nog maar een vage achtergrond voor de twee hoofdrolspelsters... Marie-José en tante Alice...

Hoe was het ook weer geweest? Hoe was het met kleine Marie-José gegaan...

HOOFDSTUK 2

Marie-José herinnerde zich niets van haar ouders, ofschoon ze dat tegenover tante Alice nooit had willen toegeven. „Je was immers veel te klein!” had tante Alice gezegd. Je hebt je te veel in de oude foto’s verdiept, dat is de oplossing.”

„Daar kan ik me nooit te veel in verdiepen,” zei Marie-José bits. „Ik herinner me wel degelijk iets.” Dat was overigens de simpele waarheid. Ieder mens kent wel zo’n geheugenflits uit zijn prilste jeugd, waarop maar één commentaar mogelijk schijnt te zijn: „Onzin, dat kun jij je niet herinneren. Je was nog veel te klein!”

Marie-José’s geheugenflits was, zelfs nu nog, angstaanjagend: iets, dat groot, somber en dreigend op haar toekwam, een rauwe gil en een hevige klap... dat was alles. Daarna werd haar herinnering van heel vaag steeds levendiger. Als je anderhalfjaar lang in hetzelfde bed en in dezelfde zaal ligt en steeds door dezelfde mensen verzorgd wordt, dan blijft dat wel in je geheugen hangen. Marie-José was vierenhalf jaar, toen ze, aan de hand van tante Alice, het ziekenhuis verliet. Zij alleen had het auto-ongeluk overleefd al had niemand dat in de eerste weken verwacht.

„Ze is een dapper soldaatje,” had de hoofdzuster gezegd, op de morgen van Marie-José’s vertrek. „Ze weet niet wat klagen of zeuren is en toch moet ze heel wat pijn gehad hebben. Niemand dacht, dat ze het halen zou en toch... ze is weer splinternieuw en zo gezond als een visje.”

„Behalve de handicap, die ze ervan overgehouden heeft,” merkte tante Alice op.

„Och... nou ja... wat is dat in vergelijking met het hoopje ongeluk dat hier werd binnengebracht. Kijk nu eens naar haar. Er is alle reden om dankbaar te zijn. Het gehoor aan de linkerkant is volkomen normaal... en dat is héél wat.” De stem van de zuster had ongewoon scherp geklonken, „Leer haar het gewoon te aanvaarden en ze zal niet beter weten, maar doe het alstublieft nooit voorkomen, alsof ze beklagenswaardig is... want dat is ze niet!”

„Ik weet heel goed, hoe ik mijn nichtje moet opvoeden.” Tante Alice had het kind bij de hand gegrepen. „Een opoffering is het in ieder gevel... zo'n jong kind... dat m'n rustige leventje helemaal omver werpt, maar ze is tenslotte het kind van mijn enige zuster, dus ik kan niet anders dan haar bij me nemen. Ik weet wat m'n plicht is.”

De verpleegster die veel van Marie-José was gaan houden, legde liefkozend haar hand op het kinderhoofdje.

„Dag, Joseetje,” zei ze teder. „Ik wens je heel veel geluk.”

José hoorde de woorden, maar begreep de zin ervan natuurlijk niet.

Tante Alice had haar eigen opvattingen over de manier, waarop haar nichtje zou worden opgevoed. In plaats van haar te leren, dat ze haar eenzijdige doofheid, gevolg van een ongeluk, moest aanvaarden als iets heel gewoons, dat er eigenlijk niet zoveel toe deed, stampte ze er vanaf het begin in, dat Marie-José haar 'gebrek', zoals ze het steevast placht te noemen, streng verborgen moest houden.

„Niemand hoeft het te weten, José!” Alsof het iets minderwaardigs was en zo ging Marie-José het dan ook beschouwen. Op school bracht het onvoorstelbare moeilijkheden mee. Het kind moest zich inspannen om de lessen helemaal te kunnen volgen, wat lang niet altijd lukte. Marie-José werd opstandig, brutaal en nerveus. De onderwijzeres verloor haar geduld en het was de schoolarts, die ontdekte wat er aan scheelde. Tante Alice had een tamelijk opgewonden gesprek met de arts en de onderwijzeres. Het kind hoorde héél goed, al was het dan ook aan één kant, ze kon best meekomen, als ze maar vooraan mocht zitten. De andere meisjes in de klas behoefden er niet eens iets van te weten.

Een kind kwam anders zo gauw in een uitzonderingspositie. Zij was daar niet vanaf te brengen. Marie-José verhuisde naar de eerste bank en genoot voortaan de speciale aandacht van de onderwijzeres. Dat de andere meisjes Marie-José prompt een heilig boontje vonden, dat naar de gunst van de juffrouw dong, vond tante Alice niet erg, maar het verknoeide Marie-José's schooltijd grondig. Zo leerde ze niet te leven met haar gebrek en er het beste van te maken, maar er werd haar grondig ingeprint, dat het iets was om je over te schamen.

„Ach kind, dat is immers niets voor jou!”

Hoe leerde ze die stereotiepe woorden van tante Alice haten in de loop van de jaren. Met de hakken over de sloot haalde Marie-José haar eindexamen h.b.s.

„Een baantje? Maar dat is toch niets voor jou!” meende tante Alice.

„Kind, we kunnen het zo gezellig hebben samen. We gaan veel uit en we reizen overal heen, waar je maar wilt.”

„Maar ik wil niet!” had Marie-José opstandig gezegd. „Er zal best een baantje voor me te krijgen zijn. Als ik er maar altijd aan denk, dat ik links moet luisteren... en heus, daar ben ik wel aan gewend geraakt. Dat weet u toch ook wel!”

Niemand wist van die taaie strijd achter de schermen. Al meer dan een jaar sleepte tante Alice haar nichtje overal mee naar toe. Ze was altijd een bedilzuchtige, verwende vrouw geweest, die kreeg wat ze hebben wilde, omdat de mensen voor haar onmatig groot banksaldo bogen en ze wist niet beter, of het hoorde zo. Ze had haar man vroeg verloren en er waren geen kinderen. Zo groeide Marie-José alleen op in een veel te groot hol huis, met een tante, die de mening was toegedaan, dat Marie-José haar onvervreemdbaar eigendom was, waar ze mee doen kon, wat zij wilde. Marie-José moest haar gezelschap houden, mee op reis gaan, de omvangrijke post behandelen en in de stad de boodschappen doen, waar tante Alice zelf geen zin in had. Veel vrienden en kennissen had ze niet en ze kreeg de naam, dat ze nogal wonderlijk was, het ene ogenblik buitengewoon druk en amusant, het volgend ogenblik zo koel en ongeïnteresseerd, dat niemand ooit wist, wat je aan haar had. Waarom bleef een jong meisje bij haar tante thuis rondhangen? Ze vroegen het zich allemaal af en waren het er over eens: Marie-José leidde maar wat graag een lui leventje op de kosten van haar rijke tante.

Het was niet bekend of Marie-José wist, dat men haar 'De Goudvis' noemde, omdat ze natuurlijk wel de erfgename van tante Alice zou worden. Marie-José liet nooit iets merken, maar ze was heel goed op de hoogte van alle praatjes, die rond haar gewezen werden en ze was eerlijk genoeg om in te zien, dat er reden toe was.

Marie-José dacht dikwijls na over haar leven en schoot er nooit iets mee op, omdat de deur van het gouden kooitje zo solide gesloten was. Haar ogen gleden door de zaal en ze wist, dat niemand haar miste of haar gezelschap zocht. Zelfs tante Alice was haar tijdelijk vergeten.

Voorzichtig glipte ze naar buiten. Heerlijk was het hier, na de rokerige atmosfeer in de zaal. Sybrand Osinga keek geërgerd om. „O, ik wist niet, dat u hier stond!” verontschuldigde Marie-José zich.

„Er is hier desnoods plaats voor een dozijn mensen,” zei Sybrand onverschillig. Hij zag in Marie-José een mooi leeghoofdje, waar geen verstandig woord mee te praten viel en dat alleen maar kon flirten en overal de aandacht trekken. Hij had een grondige afschuw van dat soort meisjes en als ze soms dacht, dat ze hem aan haar zegekar kon binden, dan vergiste ze zich toch heel erg.

„Het was zó verschrikkelijk warm en rokerig binnen,” opende Marie-José het gesprek. „Maar... eh... het is natuurlijk heel gezellig.” Ze voegde de laatste woorden er haastig aan toe, omdat ze zich herinnerde, dat zijn oom en tante het feest gaven en sommige mensen zagen nu eenmaal onmiddellijk kritiek in een onschuldige opmerking.

„Van uw standpunt bezien is het misschien gezellig.” Het klonk verveeld en ternauwernood beleefd. „Ik geef niets om zulke bijeenkomsten.”

„Waarom bent u dan gekomen? Omdat u niet anders kon, denk ik. Nou, dat is dan ook wel te zien en op die manier lijkt het me een groter verdienste om weg te blijven.”

Hoewel Marie-José's stem niet luider was geworden, bleken de woorden van een dergelijke indringende vinnigheid, dat Sybrand verwonderd zijn gezicht naar haar toedraaide.

„En van mijn standpunt weet u niets af... dat wilde ik maar even zeggen,” voegde Marie-José er kalm aan toe.

Sybrand was nog nooit zo verbaasd geweest. Zijn mening, dat er totaal niets in dat mooie hoofdje school, moest hij wel herzien. Ze kon in ieder geval raak en vinnig van repliek dienen.

„Pardon! Maar u deed daarstraks zo uitbundig, dat ik niets anders kon denken, dan dat u zich geweldig amuseerde,” zei hij laconiek. „Hoewel ik me

slecht kan voorstellen, dat zulke feestelijke bijeenkomsten nog iets amusants hebben, wanneer je ze zo vaak moet meemaken.”

„Wanneer je nooit iets anders doet, dan achter feestjes en uitgangetjes aanhollen,” preciseerde Marie-José en ze haalde met een gelaten gebaar haar schouders op. „Ik zou heus wel anders willen, maar... nu ja, eigenlijk werk ik voor tante Alice en zij vindt het prettig, als ik haar gezelschap houd...”

„Och kom, we leven in de twintigste eeuw.” Het klonk scherp. „Het zijn tenslotte mijn zaken niet, maar u wilt me toch niet wijsmaken, dat u eigenlijk tegen uw zin voor uw tante Alice... eh... werkt. U vindt het toch een prettig leven. U kunt uitgaan, doen wat u wilt en ik heb het gevoel, dat u zich beslist niet zult overwerken.” Marie-José had zich omgekeerd en keek afwezig door de grote ramen naar de zaal. Tante Alice keek zoekend om zich heen. Dat was het sein om naar binnen te gaan. Marie-José had grondig genoeg van Sybrand Osinga, met zijn cynische stem en harde ogen. Het deed er eigenlijk niet zoveel toe, wat hij van haar dacht. Ze wist immers wel, dat er zo over haar gedacht en achter haar rug gepraat werd, maar Sybrand had het haar rustig gezegd en ze had, goed beschouwd, geen reden om hem dat erg kwalijk te nemen.

„Het spijt me, tenslotte zijn het mijn zaken niet,” zei Sybrand berouwvol. „Ik hoop, dat je het me kunt vergeven.”

Marie-José reageerde er eenvoudigweg niet op en liep naar binnen, alsof er geen Sybrand Osinga bestond.

Langzaam slenterde hij achter Marie-José aan. Als gast aan het diner kon hij moeilijk tot het laatste ogenblik op het balkon blijven staan.

Monique liep hem te zoeken en meteen was hij de wonderlijke Marie-José vergeten, tot hij later ontdekte, dat ze, met haar tante Alice, ook tot de genodigden aan het diner behoorde. Ze zat naast professor Van Garderen, die binnenkort een expeditie naar Peru hoopte te gaan maken, met drie jongelui, waaronder Sybrand, die mee ging om te filmen. De professor interesseerde zich voor de indiaanse stammen in het woeste gebied, waarheen hij wilde gaan, de drie anderen gingen hoofdzakelijk mee om de plantengroei, de vogels en verdere diersoorten te bestuderen. Het enige, wat Sybrand op de komende reis tegen had, was het feit, dat de vrouw van de

professor mee zou reizen. Ze was een flinke vrouw en ze had haar man al meer vergezeld, maar de reis naar Peru, en alles wat er aan vast zat, leek Sybrand rijkelijk avontuurlijk en niet zonder gevaar. Wat had je er aan, wanneer je bij alle zorgen, die zo'n expeditie meebracht, ook nog de zorgen voor de veiligheid van een vrouw erbij op de koop toe moest nemen. Enfin, de professor droeg de verantwoordelijkheid. Hij was tenslotte de expeditieleider.

Verstrooid gaf Sybrand Monique antwoord en vroeg zich af, waarover de professor en Marie-José zo geanimeerd spraken, dat ze bijna het diner vergaten. Sybrand was gewoonlijk niet nieuwsgierig, maar nu zat hij zich toch af te vragen, hoe een hooggeleerd man als de professor en een onbetekenend meisje als Marie-José zo'n opvallend druk gesprek gaande konden houden. Monique begreep blijkbaar wat hem zo intrigeerde, omdat hij telkens weer in de richting van het tweetal keek.

„José komt los,” merkte Monique op. „Ze bestoekt Van Garderen beslist op zijn eigen terrein. Het zal wel een vlucht uit de werkelijkheid zijn, maar ze verslindt alle mogelijke reisbeschrijvingen, die ze in handen krijgt. Ze gaat er zo in op, dat ze niet eens meer weet waar ze is, wanneer ze een boek te pakken krijgt. Ik heb me er dikwijls over verwonderd, want zo geconcentreerd kan ik onmogelijk lezen. Jij wel?”

„Ik heb weinig tijd om te lezen,” bekende Sybrand. „Maar als ik een boek heb wat me boeit, dan vergeet ik m'n omgeving totaal. Dat kan ik van Marie-José dus wel begrijpen. Is ze nou eigenlijk een vriendin van jou of zo maar een kennisje?”

Monique en Sybrand waren met beider instemming het plechtig stadium, waarin ze elkaar 'u' en 'meneer Osinga' en 'juffrouw Van Dinteren' noemden al minstens een half uur te boven.

„Of José een vriendin van me is?” Monique dacht er ernstig over na.

„Welnee, hoe zou dat kunnen? Ze maakt geen vriendinnen. Het is altijd: 'Tot hier en niet verder'. Vreselijk ongezellig, weet je. Je weet nooit, wat je aan haar hebt. Het ene ogenblik dol vrolijk, het volgend ogenblik erg afgetrokken, alsof de omgeving niet voor haar bestaat... maar altijd heeft ze iets om zich heen... ja, hoe moet ik dat nou zeggen... een onzichtbaar

hekje... Ze is vriendelijk, maar toch op een afstand. Als er iets is, dat haar niet bevalt, dan laat ze je rustig praten. Ik heb vaak ogenblikken, dat ik haar dolgraag mag, maar als je dat laat blijken, dan trekt ze zich terug... Professor Van Garderen heeft dus wel een grote verovering geboekt. Ik heb Marie-José nog nooit zo geanimeerd gezien... en tante Alice snapt er niets van!"

Als Sybrand het gesprek tussen Marie-José en de professor had kunnen horen, dan zou hij niet bepaald aangenaam verrast zijn geweest.

Wat professor Van Garderen verwacht had, zeker niet zo'n grondige feitenkennis van het land, waarheen hij binnenkort zou vertrekken. Hij had zich voorbereid op een nietszeggend, luchtig tafelgesprek, maar voor hij het goed begreep, zat hij druk met een hevig geïnteresseerde en heel intelligente tafeldame over zijn reis te praten.

„Lieve kind, hoe kom je aan zo'n uitgebreide kennis?" vroeg hij verbaasd. „Je bent er toch niet geweest, hè?"

„Ik wou, dat het waar was," beled Marie-José spijtig. „Ik heb wel veel gereisd met tante Alice, maar dat kun je niet rekenen. Ten eerste was er niets avontuurlijks of boeiends aan... dat zou trouwens in ieder geval onmogelijk zijn, in gezelschap van tante Alice... en bovendien vind ik totaal niets wat me interesseert in al die afgegraasde gebieden. Als ik de kans kreeg, dan zou ik willen reizen... maar dan écht!"

„Valt vaak tegen," merkte de professor laconiek op. „Wat bedoel je met 'écht'? Alleen... zonder toezicht van je tante... maar wel comfortabel... of reizen zonder comfort en met de bereidheid om alles te nemen zoals het valt en nergens over te zeuren?"

„Wat zou het heerlijk zijn om eens niet te moeten zeuren!"

Professor Van Garderen keek oplettend naar het fijne meisjesgezicht. Ze kon hem niets wijsmaken. Op de een of andere manier had dit kind het erg moeilijk. Wat er precies aan scheelde, wist hij niet, maar haar uitgelaten stemming, die daarstraks alle ogen tot zich getrokken had, kon hem niet bedriegen.

„Ik ben het zo beu... oh, u moest eens weten, hoe beu ik het ben!" Even dacht de professor, dat hij het verkeerd verstaan had en Marie-José zag, hoe verwonderd hij keek.

„Ik meen het,” zei ze heftig. „Leven in hetzelfde huis als tante Alice, die moeilijk en veeleisend is... die... die... censuur uitoefent op mijn leven.” Het klonk ongelooflijk bitter voor zo'n jong meisje.

„Censuur...? Waarom?” vroeg de professor verbaasd. „Heeft ze daar dan redenen toe?”

Marie-José haalde met een berustend gebaar haar smalle schouders op. „Ik denk, dat ze me ziet als een onvervreemdbaar eigendom. Ik mag haar leven opvrolijken, haar post behandelen, onze reizen regelen, boodschappen in de stad doen... dus ik werk voor m'n brood... tenminste, zo ziet tante Alice het.”

„Maar ik kan me niet voorstellen, dat ze niet naar rede zou willen luisteren.”

„Nu, naar mij luistert ze in ieder geval niet,” zei Marie-José en ze prikte verstrooid op haar bord rond. „Ik kan moeilijk wegllopen. Zo melodramatisch en bovendien zou ze me terug laten halen. Er zit dus niets anders op dan te wachten tot ik meerderjarig ben. Nou, dan kan ik m'n pret nog op. Ik ben pas achttien!”

„Ik geloof, dat je niet véél mensen deelgenoot van je moeilijkheden hebt gemaakt,” ging de professor na een korte stilte verder.

„Nooit!” gaf Marie-José toe en opeens lachte ze, een heel jonge en zachte lach, die een beetje verwonderd klonk. „Ik weet ook eigenlijk niet, waarom ik vanavond tegen u zo heb zitten doorslaan. Het is echt m'n gewoonte niet, maar dat kwam zeker door uw verhalen over uw reizen. Ik vond het een reuzefijn gesprek.”

„Ik vond het ook prettig.” Professor Van Garderen keek nog eens naar zijn tafeldame.

Jammer, nog drie jaar bij tante Alice zou haar jeugd, veerkracht en spontaniteit beslist geen goed doen. Misschien was ze tegen die tijd zo vastgeroest in dat bekrompen wereldje, dat ze de kans niet meer zag om los te komen en haar vleugels uit te slaan. Hij vroeg zich ernstig af, welke de wapens waren waarmee tante Alice streed. Als zijn aandacht eenmaal getrokken was, dan kon professor Van Garderen het onderwerp niet meer los laten voor hij volledig op de hoogte was. Misschien was dat de grondslag van zijn succes. Hij speelde vluchtig met een gedachte, maar liet die terstond

weer schieten, maar gedachten laten zich niet gemakkelijk verdrijven, ze komen terug. Zijn vrouw had telkens weer gezegd, dat ze zo graag vrouwelijk gezelschap zou willen op de grote reis en bovendien konden ze ook best een handige assistente gebruiken. Hij had er prompt de gek mee gestoken en beweerd, dat één vrouw al lastig genoeg was om mee te nemen en dat hij er daarom ook niet aan dacht, om zich de zorg voor een vrouwelijke aanvulling van het gezelschap op de hals te gaan halen.

„Maar we zouden samen je aantekeningen uit kunnen verken,” had mevrouw Van Garderen gepleit. „Ik weet best raad met je aantekeningen, maar met mijn tweevingersysteem op de schrijfmachine duurt het allemaal zo onnodig lang en het is zo uitputtend.” „Leer dan behoorlijk typen voor we vertrekken,” had de professor tamelijk zuur opgemerkt, waarop zijn vrouw alleen maar de schouders had opgehaald.

Nu kwam hem dat dwaze kibbelpartijtje weer in gedachten en automatisch zei hij: „Kun jij typen, Marie-José, of doe je het net zoals mijn vrouw, met twee vingers en met een tempo, waarbij je in slaap valt?”

Marie-José keek hem verbluft aan. „Ik kan heel goed tikken. Dat heb ik geleerd, omdat ik alle correspondentie van tante Alice op de schrijfmachine afhandel. Het zou moeilijk anders kunnen, want ze heeft zo'n massa beslommeringen en tientallen verenigingen, waar ze iets mee te maken heeft. Wat dat betreft is ze erg streng, want ze ziet geen foute letter over het hoofd.”

„Ja, dat begrijp ik,” zei de professor somber, want hij had de vage hoop gekoesterd, dat Marie-José amper zou weten, wat een schrijfmachine was. Dat zou een prachtig middel zijn geweest om zijn gedachten, die allemaal dezelfde kant uit wilden, tegen te houden, maar het lot wilde nu eenmaal anders! De ogen van de professor gleden naar zijn vrouw, die geanimeerd zat te praten. Ze was blond en slank, met vriendelijke blauwe ogen en een gulle lach en ze zag er veel jonger uit dan ze was.

Het was eigenlijk niet nodig geweest, om destijds zo tegen Nora uit te vallen, bepeinsde hij. Waarom zou ze eigenlijk geen vrouwelijk gezelschap mogen hebben? We kunnen die extra hulp best gebruiken... we hebben die hulp

broodnodig, als ik eerlijk wil zijn, maar... juist dit meisje... nee, het is te zot om los te lopen! Of zou ik er toch eens met Nora over spreken?

„Weet u soms een baantje voor me?” Marie-José schoot in de lach. „U informeerde zo ernstig naar mijn verrichtingen op de schrijfmachine. Ik zou het wel willen, hoor. Och, wat een onzin!”

„Dat zou ik niet te vlug zeggen, maar zou je er voor voelen, om morgen een kopje thee bij mijn vrouw te komen drinken? Ze kan je nog een heleboel boeiende dingen vertellen en laten zien en dat zal ze graag doen.”

„Ik zou het enig vinden!” Marie-José kleurde van blijdschap. Dit was nu eens iets, wat ze zelf werkelijk dolgraag wilde en waar ze niet toe gedwongen werd door tante Alice en het kon haar opeens niets schelen of haar tante andere plannen had voor morgenmiddag, want deze uitnodiging liet ze beslist niet schieten.

Na het vrij langdurige en niet zo bar geanimeerde diner was het feest afgelopen. Sybrand logeerde met zijn ouders in een hotel en was blij, dat hij afscheid kon nemen van de familie, die hij niet veel nader was gekomen, al werden er over en weer de nodige vriendelijkheden uitgewisseld. Zijn ogen gleden naar zijn moeder en hij voelde zich erg trots.

Met haar knappe uiterlijk en rustige, waardige houding kon ze het tegen alle andere dames opnemen en het deed hem plezier, dat zijn vader kennelijk zo trots was op zijn vrouw en zoon.

Monique van Dinteren, die op punt stond met haar broer weg te gaan, stak Sybrand de hand toe.

„Tot ziens, zullen we maar zeggen,” zei ze lachend. „Maar het zal wel een tijdje duren, denk ik.”

„Jammer genoeg.” Sybrand haalde met een spijtig gebaar de schouders op. „Maar ik hoop ook, dat ik je na de lange reis nog eens zal ontmoeten en misschien nog wel vóór we vertrekken. Tot ziens, Monique.”

Marie-José zag hun uitvoerig afscheid en met een uiterst koel knikje liep ze hen voorbij. Monique keek haar verbluft na.

„Och, en ik had haar nog willen vragen, of... nu ja!” viel ze zichzelf in de rede. „Wat is er nou weer mis!”

„Trek je van dat vervelende kind toch niets aan,” raadde Sybrand haar. „Als ik vroeger wel eens een boze bui had, dan zei mijn moeder altijd heel rustig: 'Zachtjes laten sudderen en gaar smoren!' Dat helpt bijna altijd.” Ze lachten allebei en Marie-José, die achter het stuur van tante Alice's kleine wagentje zat en nog een laatste blik naar de fel verlichte hal wierp, zag het.

„Nu hebben ze het over mij!” Ze wist het zo zeker alsof ze het had kunnen horen. „Wat kan het me ook schelen! Ik wil alleen aan prettige dingen denken. Morgen theedrinken bij mevrouw Van Garderen! Zou ze heus bellen of zou de professor het vergeten? De kans daarop is natuurlijk overwegend groot.”

„Als je eens antwoord gaf, wanneer ik je iets vraag!” zei tante Alice klaaglijk. „Zit toch niet zo te suffen! Ik vroeg of je je geamuseerd hebt.”

„Het gesprek met professor Van Garderen was fijn.” Marie-José zag de kans schoon, om tante Alice voor te bereiden. „Hij kan uren vertellen over zijn reizen en hij vroeg me, om morgenmiddag thee bij zijn vrouw te komen drinken. Het lijkt me enig!”

„Wat vreemd, dat ze jou vragen!” Tante Alices stem klonk nogal bits. Ze had zelf zo graag nader met de professor en zijn vrouw in contact willen komen, juist omdat ze de naam hadden, niet zo gemakkelijk te benaderen te zijn.

„Ja, ik weet ook niet, waarom hij het vroeg,” gaf Marie-José toe.

Voor ze thuis waren, had haar tante de gasten grondig de revue laten passeren en de meesten kwamen er niet zonder kleerscheuren af. Marie-José was daar al zo aan gewend, dat ze automatisch 'ja' en 'nee' zei, zonder te luisteren.

„...en die vrouw van Onno was maar een héél gewoon meisje, waar de familie helemaal niet blij mee was. Ik begrijp niet, waar ze de verbeelding vandaan haalde...”

„Tja!” zei Marie-José meewarig, ofschoon ze niet eens wist, wie Onno was.

„Trouwens... die zoon... die Sybrand... dat is ook een stuk verbeelding, hoor. Stond daar met een superieur gezicht op hoek en kant te kijken alsof hij zich doodverveelde en ons stuk voor stuk uitlachte...”

„O, bedoelt u die familie!” Marie-José ging rechtop zitten en klemde haar handen om het stuur. „Ik vond mevrouw Osinga erg aardig en op en top een

dame. Wat de dierbare Sybrand betreft: hij stond misschien over een nieuwe documentaire te peinzen. 'Roddelende menigte' of zoiets."

„Als je soms denkt, dat je geestig bent..." begon tante Alice. „Je kunt met jou nu nooit eens gezellig napraten."

„Of herkauwen," fluisterde Marie-José sarcastisch. „Nee, tante Alice, ik zei niets, tenminste niet iets, dat van betekenis is. Zo, we zijn er." Ze stopte zo schielijk, dat tante Alice een ongewilde buiging maakte, waardoor haar hoed over haar ogen schoot.

„Kun je niet uitkijken?" vroeg ze verbolgen, terwijl ze de hoed een forse duw gaf en de deur opende om zich meer doeltreffend dan elegant uit het nauwe wagentje te wringen. Als een statig zeilschip in volle storm zeilde ze op de huisdeur af. Marie-José sloot het wagentje en slofte achter haar tante aan. Aangezien het donker en stil was in de straat, deed ze geen enkele poging om de hartgrondige geeuw te camoufleren. De zoveelste feestavond was voorbij.

Hoeveel zouden er nog volgen voor ze er dol van werd? Enfin, soms waren er lichtpuntjes, zoals het gesprek met de professor en morgen... maar ach, dat vergat hij toch immers weer, want die hooggeleerde heren waren zo vreselijk onhandig en verstrooid, zodra het om iets ging, dat buiten hun sfeer lag. Deze keer vergiste ze zich toch, want de professor, die inderdaad nogal aan de vergeetachtige kant was en zijn eigen fouten heel goed kende, begon er veiligheidshalve direct over.

„Dat meisje, waar je aan het diner mee sprak!" herinnerde mevrouw Van Garderen zich. „Natuurlijk wil ik haar wel uitnodigen, maar... eh... wat is de bedoeling?"

De professor deed het verhaal en voegde er nogal tam achter: „Misschien zou ze een geschikte reisgezel voor jou zijn en een goede secretaresse. Ze kan in ieder geval tikken... beter dan jij."

„Dus je bent bekeerd!" Mevrouw Van Garderen schoot in een hartelijke lach. „Arme Peter, kijk maar niet zo schuldbewust. Ik wil het kind graag helpen, maar ik ben egoïst genoeg om er een voorwaarde aan te verbinden: ik moet dat meisje sympathiek vinden, anders wordt het een ramp voor haar en voor

mij. Bovendien weet ik nog niet, of het wel zal lukken om de schone jonkvrouw uit de armen van haar tante los te rukken.”

„O, jij verzint wel iets!” zei de professor, met een kinderlijk vertrouwen, dat zijn vrouw steeds weer amuseerde.

„Spreek met Nora en het komt in orde,” besloot ze met een tragische zucht, maar haar ogen lachten. „In ieder geval hang ik morgenochtend om halfelf aan de telefoon. Is dat goed?”

Marie-José nam toevallig zelf de telefoon aan.

„Wat fijn, dat u heus belt!” zong haar stem. „Ik kom dolgraag.”

„Had je het niet verwacht?” vroeg Nora van Garderen geamuseerd. „Nee... eh... ja,” stotterde Marie-José. „Een professor zal wel zoveel belangrijke dingen in zijn hoofd hebben, dat je niet kunt verwachten, dat hij ook nog aan theevisite denkt.”

„Je ziet wel, dat onverwachte dingen meestal juist gebeuren,” zei mevrouw Van Garderen. „Tot vanmiddag. Zou je om drie uur willen komen? Je vindt de weg gemakkelijk als je de straatweg volgt. Het is een laag wit huis en het ligt een heel eind van de grote weg af. Op de gevel staat 'Drie Wilgen', maar zoek alsjeblieft niet naar die wilgen, want er is wijd en zijd in de omtrek geen wilg te bekennen... gelukkig maar. Tot vanmiddag, juffrouw Van Moorland.”

„Was dat mevrouw Van Garderen?” informeerde tante Alice. „Als je toch de stad ingaat, José, breng dan nog een paar dingen voor me mee.”

„Maar ik ga de stad immers niet in!” weerstreefde Marie-José kribbig. „Het is een heel andere kant uit, naar de buitenkant van de stad. Ik kan mevrouw Van Garderen niet laten wachten en al die boodschappen houden zo lang op.” Ze kende de eindeloze uiteenzettingen, die er altijd mee eindigden, dat ze toegaf om er een eind aan te maken, maar deze keer bleef ze op haar stuk staan.

„Ik heb u gisteren gevraagd of u boodschappen in de stad had,” hielp ze tante Alice herinneren. „Toen was er niets en nu hebt u opeens een waslijst vol. Het gaat echt niet deze keer.”

„Ja, ondank is 's werelds loon,” zei tante Alice teatraal.

„O, waar moet ik nou weer dankbaar voor zijn?” Met een wild gebaar schoof Marie-José haar stoel terug. „Waarom zegt u dat toch altijd! Ik verdien toch

ruimschoots mijn brood met gezelschapsjuffrouw te spelen... en chauffeur... en boodschappenmeisje..."

„Ja, je hebt het hier erg slecht,” tante Alice keek oplettend naar het ontevreden gezicht van haar nichtje. „De waarheid is, dat je niet waardeert dat je maar alles kunt krijgen wat je wilt.”

„Ik zou het best eens een poos minder goed willen hebben.” Marie-José lachte tegen wil en dank om het ongelovige gezicht van haar tante. „Ik praat heus geen wartaal, hoor.”

„Je zou niet weten hoe vlug je terug moest komen naar je veilige huis,” tante Alice haalde de schouders op. „Ik zou bijna gaan betreuren, dat er geen gelegenheid bestaat om je het verschil te laten voelen. Ga nu maar.”

Marie-José arriveerde veel te vroeg bij het huis van de familie Van Garderen en ze besloot, dat het beter was, om nog een eindje om te wandelen. Ze vergiste zich een paar keer in de wirwar van lanen en straten en zo scheelde het niet veel, of ze was te laat gekomen. Ze zag er zo warm en verwaaid uit, dat mevrouw Van Garderen haar medelijdend aankeek.

„Heb je zo hard gehold?” vroeg ze. „Dat was niet nodig geweest, hoor.”

„Ik was veel te vroeg... oh, ik ben altijd overal te vroeg,” bekende Marie-José timide. „Daarom ben ik gaan wandelen en...”

„Kon de weg niet meer vinden,” vulde mevrouw Van Garderen lachend aan.

„Het hindert niet, Marie-José... mag ik dat zeggen?” „O ja, heel graag zelfs.”

Marie-José's stem klonk zo dankbaar, dat mevrouw Van Garderen haar opnieuw peilend aankeek. Het meisje maakte op haar nu een veel jongere en prettiger indruk dan de vorige avond. Toen had ze haar hard, zelfverzekerd en luidruchtig gevonden en ook nogal blasé.

In de grote, zonnige zitkamer, die getuigde van vele reizen door de uitzonderlijke curiositeiten, waarmee de muren gesierd waren, voelde Marie-José zich direct op haar gemak. Ze wist het, zoals gewoonlijk, onopvallend te bewerken, dat het geluid haar van links bereikte en dat ze haar gastvrouw goed aan kon kijken, wat niet veel moeite kostte, als je maar met één persoon tegelijk behoefde te praten. Het werd moeilijker wanneer er méér mensen waren en Marie-José had in de loop der jaren met haar aan de linkerzijde heel scherp gehoor en de kunst van liplezen een hechte veste om

zich opgebouwd om ontdekking van haar gedeeltelijke doofheid te voorkomen. Moeilijk bleef het overigens toch, omdat ze in gezelschap altijd zo vermoeiend moest blijven opletten. Dat ze de mensen royaal kon laten praten, als haar iets niet beviel, was iedereen bekend, maar omdat ze de meeste dingen juist heel goed hoorde, kwam niemand op de gedachte, dat er met haar gehoor iets niet in orde was.

„Ik vond het zo fijn, dat ik vandaag hier mocht komen,” zei Marie-José. „Ik dacht, dat de professor het toch wel zou vergeten en rekende er eigenlijk niet eens op.”

„Jullie hebt prettig gepraat gisteravond, hè?” Mevrouw Van Garderen schonk met rustige *élégance* thee in de eierschaaldunne porseleinen kopjes. „Stel je belang in zulke reizen als wij maken en weet je, dat ik deze keer mee ga? Niet voor de eerste keer overigens.”

„Ja, dat weet ik en ik benijd u verschrikkelijk.” Marie-José keek naar het beeldige, peperdure kopje in haar hand en lachend voegde ze er aan toe: „Ik denk, dat u, wanneer u op expeditie bent wel uit heel ander materiaal een kopje thee zult moeten drinken... een gewone tinnen kroes misschien?”

Mevrouw Van Garderen vond het om méér dan een reden een aardige opmerking. Het meisje was anders dan men zou denken.

„Grappig, dat het je opvalt... ik doe het juist om het grote contrast,” zei ze. „Als ik hier thee drink, dan denk ik met genoeg en een beetje verwondering aan mijn gewone kroezen, maar als mijn man en ik op reis zijn en die kroezen dagelijks gebruiken, dan helpt het me soms om te denken aan de dagen dat we, in een nette kamer en uit mooie kopjes, samen theedrinken alsof er geen moeilijkheden en ontberingen bestaan. Toch zouden we niet anders willen. Het is een hard leven... je kunt je niet voorstellen hoe hard. Het is heel mooi, als je een boek leest over een expeditie, terwijl je zelf in een gemakkelijke stoel en in een warme kamer zit.”

„Dat weet ik wel,” zei Marie-José. „En ik geloof, dat je tevoren ook niet kunt weten, of je er geschikt voor bent. Dat zal wel uit de praktijk moeten blijken.”

„Je bent in ieder geval een realiste.” Mevrouw Van Garderen keek nadenkend naar het meisjesgezicht. Ze konden haar niet wijsmaken, dat

Marie-José uit vrije wil als een zorgeloze vlinder door het leven dartelde. Ze nam de mensen waarmee ze sprak in ieder geval met een doelbewuste blik in haar wonderlijke groen-grijze ogen op en ze had het gevoel, dat er letterlijk niets aan die ogen ontging. „Mijn man had een goede reden om je uit te nodigen. We zoeken een secretaresse en reisgenote, speciaal voor mij zou het prettig zijn als de zesde reisgenoot een vrouw was. Mevrouw Van Garderen zei het zonder ophef. „Zou het iets voor jou zijn?”

„Voor... voor mij?” Marie-José werd eerst bleek, daarna vuurrood en haar ogen bleven als geboeid aan het gezicht van de gastvrouw hangen. „U... u méént het niet... dat... dat kan eenvoudigweg niet... zulke dingen gebeuren niet; zeker niet in mijn leven... Ik zou... maar het is natuurlijk maar een grap!”

„Lieve kind, daar maak je toch geen grappen over?” Mevrouw Van Garderen legde haar hand kalmerend op de bevende hand van het meisje. „Je bent helemaal van streek. Ik méén het wel degelijk. Ik vraag me alleen af, hoe we je tante zover moeten krijgen, dat ze toestemming geeft.”

De blijde opwinding stierf als bij toverslag weg uit de groen-grijze ogen. Marie-José zag er opeens mat en bleek uit.

„Ik hoef er niet aan te denken,” zei ze teleurgesteld. „Tante Alice valt flauw van schrik zodra ik er over begin, maar... het zou fantastisch zijn geweest... zo'n kans krijg ik nooit meer... het zou zo heel iets anders zijn dan de keurige vervelende reizen met tante Alice...”

„We laten ons niet verslaan voor het begin van de strijd.” Mevrouw Van Garderen schonk opnieuw thee in, ze zag er kalm en opgewekt uit. „Jij verkent eerst het terrein, daarna volgen de troepen... mijn man en ik. We hebben wel voor heter vuren gestaan.”

„Ik zou het ongelooflijk vinden wanneer het lukte, maar in ieder geval ben ik u erg dankbaar voor het aanbod en het spijt me... het spijt me zo, dat ik waarschijnlijk niet zal kunnen bewijzen het waard te zijn.” Marie-José hield met moeite haar tranen terug.

Nog nooit had mevrouw Van Garderen een jong mens gezien, dat zo de indruk maakte een gekooide vogel te zijn.

„Laten we hopen, dat het lukken zal,” zei ze. „Niet moedeloos zijn. Ik geloof, dat je het in ieder geval nodig hebt om uit dat onnatuurlijke sleurleventje bevrijd te worden.”

Terwijl Marie-José de lange weg naar huis op haar gemak wandelde, liep ze zich tobbend af te vragen hoe tante Alice op het nieuws zou reageren en of ze niet onmiddellijk tegen de professor en zijn vrouw zou zeggen: „O, maar dat kan toch niet... een meisje met haar handicap!” Neen, dat geloofde ze toch ook weer niet, want het was tante Alice geweest, die haar vanaf haar prilste jeugd had ingehamerd, dat niemand er iets van behoefde te weten, als ze het maar handig aanlegde.

Op zichzelf zou Marie-José het helemaal niet zo'n zware handicap hebben gevonden, wanneer ze maar rustig had durven zeggen, dat ze niet kon verstaan, wat er aan haar rechterzijde gesproken werd, als de mensen zachtjes spraken. Tante Alice was er echter volslagen tegen geweest en naar dat wonderlijke standpunt was Marie-José in de loop der jaren toegegroeid. Ze vond tante Alice met een stapel modebladen rondom zich verspreid in de serre.

„Het is nogal een lange visite geweest,” merkte ze op. „Was het interessant? Je ziet er zo opgewonden uit.”

„O, tante Alice, het is zo fantastisch!” Marie-José wist zelf niet hoe smekend haar stem klonk. „En ik heb zo'n prachtig aanbod gehad. Ik mag mee, met de expeditie, als secretaresse en als gezelschap voor mevrouw Van Garderen... ik zou het zo zielsgraag willen... alsjeblijft, tante Alice... mag het?”

„Ben je gek geworden?” Het klonk zo vinnig en verontwaardigd, dat Marie-José verschrikt zweeg en zich langzaam en ontmoedigd in een stoel liet zakken. „Je kunt die nonsens rustig uit je hoofd zetten. Het gebeurt niet.” Tante Alice smeedt het modeblad tegen de grond en sloeg met haar hand op de mollige stoelleuning.

„Ja, maar luister eens, tante Alice, u hoeft toch niet zo uit te vallen,” smeekte Marie-José. „We kunnen het toch rustig bespreken. Zo'n kans krijg ik nooit meer... en u moet toch ook eens een beetje rekening met mijn wensen en

verlangens houden. Ik heb jarenlang alles gedaan wat u wilde, waarom doet u nou eens niet één keer wat ik zo dolgraag wil... méér dan iets anders.”

„Ik ken het vervolg!” Tante Alice zag eruit, alsof ze zich met moeite bedwong. „Ik ben egoïstisch en ik gun je nooit iets, dat kan wel zijn. Maar als jij je verbeeldt, dat ik jou zo'n zorgvuldige opvoeding heb gegeven, om je in de wildernis te laten omkomen, dan vergis je je deerlijk.”

„Waarom moet u de zaak weer zo voorstellen!” vroeg Marie-José wanhopig. „Wie praat er nou van 'omkomen'? Ik weet best, dat u me kunt tegenhouden... nog een paar jaar, maar wat hebt u daar aan? Later doe ik toch wat ik wil... dan laat ik me niet meer tegenhouden... juist omdat u me altijd overal van weghoudt... het is de waarheid, tante Alice, en u kunt me niet altijd tegenhouden om de waarheid te zeggen, alleen door gebiedend uw hand op te heffen. Ja, u kunt me nu tegenhouden en de mooiste kans van mijn leven verknoeien, maar ik zal het u nooit vergeven!”

„Wat een melodramatische woorden!” Tante Alice was opgestaan en liep als een getergde leeuw door de grote kamer. „Ik zou je... door elkaar kunnen rammelen, maar je hebt gelijk... daar zou ik niets mee opschieten. Hoe kan ik enige redelijkheid in dat eigenwijze hoofd van je stampen? Hoe kun jij, met jouw handicap... oh!” Ze zweeg verschrikt, want Marie-José sprong uit haar stoel overeind en balde haar vuisten.

„Waag het eens het te zeggen.” Haar stem klonk diep en donker van hevige bewogenheid en haar ogen waren bijna zwart. „Waag het eens, het te zeggen, dat mijn handicap iets is, dat me verhinderen zal een normaal leven te leiden! Ik haat het woord... ik háát het! U wéét, dat het niet waar is... U wéét, dat ik me normaal bewegen kan zoals ieder ander mens... U hebt me geleerd, mijn gebrek voor de mensen te verbergen... en ik wil niet anders meer... maar geef dan toe... dat ik normaal kan leven... schei er mee uit, om iedere keer opnieuw dat hatelijke woord handicap onder m'n aandacht te duwen... ik kan het niet langer verdragen! Ik heb zo genoeg van u... ik heb zo genoeg van dit huis... ik heb zo intens genoeg van de regelmaat, de reisjes... het geleuter.... van... van ouwe dames, die komen bridgen. Ik ben het zo beu!”

Ze zakte opnieuw in de stoel neer, verborg haar gezicht in de handen en hilde, zacht en eindeloos verdrietig.

Als ze getierd en gestampvoet had, desnoods een vaas kapot gegooid had, dan zou tante Alice daar beslist niet van onder de indruk zijn geweest. Marie-José was niet zo lastig en af en toe zo'n kleine uitbarsting beschouwde ze als de grillen van een verwend kind. Tante Alice was geen overdreven intelligente vrouw en vrij egoïstisch van karakter, maar oerdom en harteloos was ze niet en ze keek dan ook met een gevoel van paniek naar haar nichtje. Ze herkende maar al te goed haar wanhopig verdriet als echt. Hier kwamen geen goedkope kuren aan te pas. Tante Alice was er nog niet aan toe om te kunnen inzien, dat ze met Marie-José's opvoeding totaal op de verkeerde weg was geraakt, dat zou ze waarschijnlijk nooit helemaal toegeven. Ze voelde zich ontdaan, terneergeslagen en miskend, maar ook een beetje bang voor deze splinternieuwe Marie-José, die harde dingen durfde zeggen, die zich blijkbaar doodongelukkig voelde en die ze, dat wist ze sinds enkele minuten heel zeker, beslist niet onder haar hoede zou kunnen blijven houden. Het onmogelijke kind haakte naar avontuur en vrijheid... ze had nooit geweten hoe hevig. Wat had ze ook weer gezegd over die handicap? Ze had haar verweten, dat ze haar die voortdurend als een dreiging had voorgehouden. Nonsens! Als ze dat had gedaan, dan was het voor Marie-José's bestwil geweest, of... toch niet helemaal? Ja, tenslotte mocht ze toch wel iets terugkrijgen voor al haar zorg en moeite... of was de manier, waarop ze dat geprobeerd had oneerlijk geweest? O, het was om dol te worden! Je wist nooit waaraan je toe was, wanneer je de taak op je nam een kind van een ander op te voeden, ook al was je de bloedeigen tante van dat kind. Ze was niet eerlijk genoeg om toe te geven, dat geen enkele opvoeding, waar egoïstische beweegredenen aan ten grondslag liggen, een succes kan worden. Omdat ze dat niet inzag, of niet wilde inzien, bleef ze in een ondoordringbare kring ronddraaien.

„Marie-José, schei alsjeblieft uit met huilen,” verzocht ze tenslotte. „Ga naar boven en was je gezicht.”

Marie-José antwoordde niet, maar streek met bevende handen haar zware haardos naar achteren. Ze voelde zich leeg en ook een beetje beschaamd,

omdat ze zich zo had laten gaan, maar de teleurstelling was ook zo hevig geweest. Ze had tevoren geweten, dat ze geen toestemming zou krijgen, maar toch had ze nog een vage hoop gekoesterd tegen beter weten in. Tante Alices bitse reactie had de dam van haar zelfbeheersing opeens doorbroken en ze had nauwelijks meer geweten, wat ze er allemaal uitgooide. Ze was het pas goed gaan beseffen door de vreselijke stilte die er op gevolgd was. Langzaam stond ze op en liep naar de deur.

„Je kunt op je kamer eten vanavond,” zei tante Alice beheerst. „Ik stel geen prijs op je gezelschap.”

Marie-José voelde nog even de neiging om te antwoorden, dat dit wederkerig was, maar daar zag ze toch maar vanaf.

Beneden draaide tante Alice met driftige vingers het telefoonnummer van professor Van Garderen. Woedend was ze en ze zou het die mensen eens ongezouten aan het verstand brengen. De kalme, zachte stem aan de andere zijde van de draad maakte echter dat ze zich nogal bespottelijk voelde.

„O, wat prettig, dat u meteen even opbelt!” zei mevrouw Van Garderen warm en ze deed net, alsof ze de bedwongen opwinding in de stem van de andere vrouw niet had gehoord. „Marie-José heeft er dus geen gras over laten groeien. Ze hoopte zo innig op uw toestemming.”

„Om uw de waarheid te zeggen vind ik eh...” Tante Alice klemde haar hand om de hoorn en wijzigde vlug de woorden: 'vind ik het hele plan onzinnig' in de opmerking: „vind ik het nogal gewaagd... voor een jong meisje.”

„O, maar dat heeft er weinig mee te maken. Het is voor mij even gevaarlijk... of precies zo weinig gevaarlijk... dat kun je tevoren nooit zeggen. Een expeditie is geen kinderspel, dat geef ik toe. We kunnen alleen maar goed oppassen, geen onbekookte dingen doen en vertrouwen hebben. Er kan van alles gebeuren. Ik wil het niet mooier voorstellen dan het is.”

„Maar u hebt het haar aangeraden,” verweet tante Alice bitter. „Dat u het risico neemt, moet u zelf weten, maar als u een dochter had van Marie-José's leeftijd, zou u haar dan ook meenemen?”

Het bleef lang stil aan de andere kant, toen zei mevrouw Van Garderen eerlijk: „Ik heb er over nagedacht en ik geloof, dat ik van ganser harte 'ja' kan antwoorden. Het is een unieke kans om de wereld te verkennen. Marie-

José snakt er naar. Ze is jong en gezond en staat onder bescherming van vijf mensen die weten wat reizen op deze manier is. Bovendien is iedereen veilig op de plaats waar God hem bewaart. Ik kan bijvoorbeeld drie levensgevaarlijke expedities overleven en vlak bij huis een ongeluk krijgen. Dat zegt immers niets. Om die reden zou ik ook mijn dochter, als ik een dochter bezat, rustig meenemen. Marie-José moet hoognodig wat zelfstandiger worden en ik ben er zeker van, dat die reis wonderen zal verrichten.”

„Ik kan nog niet beslissen, maar ik zal er over nadenken,” beloofde tante Alice tamelijk kortaf. „U hoort nog van me.”

Langzaam beklom ze de brede trap naar Marie-José’s kamer. Verschrikt draaide het meisje zich om, toen de deur openging. Ze had in het donker naar buiten staan kijken, vechtend met haar teleurstelling.

Tante Alice knipte het licht aan en keek misprijzend naar het behuilde gezichtje.

„Ik had gezegd, dat je je gezicht moest wassen,” merkte ze op. „Je ziet eruit alsof ik je mishandeld heb.”

„O, begint u alsjeblieft niet opnieuw,” verzocht Marie-José. „Ik weet het allemaal wel, maar niemand trekt zich er iets van aan hoe mijn gezicht eruit ziet. Is dat alles wat u me te vertellen hebt?” „Ik heb mevrouw Van Garderen opgebeld... ja, wat dacht je?” voegde ze er aan toe, toen ze Marie-José’s verschrikte beweging zag. „Daar is de zaak belangrijk genoeg voor. Als de toezienend voogd het er mee eens is, maar die heeft zich nog nooit iets van je aangetrokken, dan kan je meegaan. Reken er dan wel op, dat je, wanneer je er eenmaal uit bent, er ook na de reis uit blijft. Je kiest en nu voorgoed. Na je reis zie je dan ook maar, dat je een baan krijgt, waar je van kunt bestaan. Er staat wat geld voor je op een spaarbankboekje, maar daar kun je niet aankomen voor je meerderjarig bent geworden. Zo groot is dat bedrag overigens niet.”

Het klonk allemaal heel zakelijk en het enige wat Marie-José ondervond, was een gevoel van grenzeloze opluchting en blijdschap. Het mocht dan ondankbaar lijken, maar ze had kunnen juichen. Ze begreep heel goed de dreigende achtergrond van ’het kleine bedrag op een spaarbankboekje’. Ze

hoefde in geen enkel opzicht meer op tante Alice te rekenen. Ze at in de toekomst nog liever droog brood dan iets te vragen en het reusachtige vermogen, dat tante Alice van haar man had geërfd, kon ze, wat Marie-José betreft, aan het kattenasiel nalaten. Zij had er in ieder geval nooit naar gehengeld, ook al had de wijdvertakte kennissenkring van tante Alice daar anders over geoordeeld.

„Ik... eh... ik dank u, tante Alice,” zei ze schor. „Ik heb al gekozen, als u de grens zo scherp wilt afbakenen. Het is toch niet nodig om boos uit elkaar te gaan? Ik ben u werkelijk dankbaar, maar...” Ze zweeg hulpeloos en tante Alice haalde met een minachtend gebaar de schouders op.

„Het is in orde, Marie-José, je krijgt het zoals je het hebben wilt, maar het is een feit, dat de jongelui tegenwoordig geen dankbaarheid meer kennen. Zeggen dat je dat wel bent is gemakkelijk en goedkoop, maar tonen is een tweede zaak.”

„Het zal wel aan mij liggen,” zei Marie-José met een diepe zucht. „Maar ik begrijp niet wat het met dankbaarheid te maken heeft. Wat wil ik nu eigenlijk voor abnormaals? Alleen het feit, dat ik proberen wil om een eigen leven te gaan leiden, staat u helemaal niet aan, dat begrijp ik best. Ik geloof niet, dat we er veel beter of wijzer van worden, wanneer we nog een uurtje in hetzelfde kringetje blijven ronddraaien, alleen omdat u mij niet wilt begrijpen.”

„Enfin, je weet nu hoe ik er over denk,” beet tante Alice haar toe. „Als je op die volslagen onzinnige reis een ongeluk krijgt, dan moet je bij mij niet komen.”

„Dat zal dan ook moeilijk gaan!” Marie-José schoot in de lach. „Maar in ieder geval ben ik dolblij met die reis, wat het me ook brengen mag.”

Met een gebaar, dat een groot tragédienne geen oneer zou hebben aangedaan, haalde tante Alice de schouders op, keerde zich om en schrééd naar de deur, die ze daarna met weinig zelfbeheersing in het slot knalde, waardoor het effect volledig te niet ging. Marie-José was er helemaal niet van onder de indruk, want voor haar tante beneden was, had ze zich al teruggetrokken in een fantastische, nieuwe droomwereld, die binnenkort werkelijkheid zou worden.